Gemeente Echt-Susteren

Transitievisie Warmte, uitvoeringsprogramma 2022-2030

Inhoudsopgave

1	Managementsamenvatting	*3*
2	Inleiding	*5*
3	Transitievisie Warmte Echt-Susteren	*8*
4	Uitvoeringsprogramma 2022 - 2030	*10*
5	Conclusie	*25*
Bronnen		*29*
Bijlagen		*31*
I	*Projectenoverzicht*	*32*
II	*Schema uitvoeringsprogramma*	*48*

Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend. De beschikbare informatie is met de grootst mogelijke zorg samengesteld en wordt verondersteld betrouwbaar te zijn. Stantec is, evenals betrokken organisaties, niet aansprakelijk voor eventueel geleden schade door onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van handelen op grond van informatie uit dit rapport.

1 Management-samenvatting

Managementsamenvatting

Op 8 februari 2022 heeft de gemeente Echt-Susteren de Transitievisie Warmte vastgesteld. Dit document heeft elke gemeente opgesteld binnen haar rol als regisseur van de warmtetransitie. In deze Transitievisie wordt beschreven welke warmte-alternatieven voor aardgas potentie hebben. Een belangrijke vervolgstap is het vertalen van deze potentie naar een uitvoeringsprogramma warmte.

Veel ontwikkelingen en (vaak gerelateerde) problemen maken dit tot een moeilijke opgave. Vanaf eind 2021 zijn de gasprijzen erg wisselvallig, wat maakt dat een groter deel van de inwoners met energiearmoede te maken krijgt. Verduurzamen gaat echter niet zomaar, want personeels- en materiaaltekorten maken dat een warmtepomp anno 2022 een lange levertijd heeft. Veel inwoners binnen de groep energiearmoede hebben daarnaast niet voldoende investeringsruimte – of zijn überhaupt geen eigenaar van hun woning. Ondertussen is er wel de verplichting om vanaf 2026 tenminste een hybride warmtepomp aan te schaffen bij de vervanging van de cv-ketel. Alles bij elkaar compliceert dit de opgave, wat om een heldere regie van de gemeente als regisseur vraagt.

Hier geeft de gemeente Echt-Susteren invulling aan met een uitvoeringsprogramma dat uit vijf programmalijnen bestaat: communicatie & bewustwording, persoonlijk advies, ontzorging, faciliteren initiatieven en overige projecten. De gedachtegang bij deze opzet is dat inwoners op elk moment in de klantreis – zij het net oriënterende op de eerste verduurzamingsstappen tot op het punt om een warmtepomp aan te schaffen – geholpen moeten kunnen worden door de gemeente. In Bijlage II is gevisualiseerd hoe diverse projecten binnen deze vijf programmalijnen bijdrage aan deze doelstelling. De ambitie van de gemeente is daarnaast, zoals eerder in de Transitievisie Warmte vastgesteld, om in 2030 tenminste 20% aardgasreductie te realiseren.

Twee projecten zijn van bijzonder belang in dit programma:

1) Allereerst het ontzorgingstraject voor eigenaar-bewoners. De gemeente wil hen ondersteunen bij het aardgasvrij maken van hun woning. Hiertoe gaat de gemeente onderzoeken op welke manier marktpartijen inwoners kunnen ontzorgen bij het nemen en uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen in eigen huis.

2) Ten tweede hecht de gemeente veel waarde aan het monitoren van de voortgang van dit uitvoeringsprogramma, zowel om blijvend te sturen op de doelstelling voor 2030 als om optimaal te kunnen omgaan met de eerder genoemde ontwikkelingen en snel veranderende context.

2 Inleiding

Inleiding

Aardgas was lange tijd een betrouwbare en goedkope brandstof voor het verwarmen van gebouwen. De nadelen van aardgas worden echter steeds nadrukkelijker ervaren. Aardgasverbranding veroorzaakt CO_2-uitstoot en broeikasproblemen en klimaatverandering is steeds vaker merkbaar. De gaswinning in Groningen veroorzaakt aardbevingen met alle gevolgen van dien, de gasimport maakt Nederland afhankelijk van het buitenland en als gevolg van geopolitieke spanningen stijgen de energieprijzen. Energiearmoede is een urgent probleem.

Behalve de klimaatdoelstellingen* en de gemeentelijke ambities om in 2040 energieneutraal (of in elk geval de plannen hiervoor gereed) te willen zijn**, zijn er dus nog vele andere redenen om het gebruik van aardgas voor het verwarmen van gebouwen af te bouwen naar aardgasvrij in 2050.

De gemeente wil uitvoering geven aan de op 8 februari 2022 vastgestelde Transitievisie Warmte waarin de centrale doelstelling is om in 2050 alle gebouwen aardgasvrij te verwarmen (planvorming gereed in 2040). Voor de middellange termijn ligt de focus op 20% aardgasreductie in 2030 in de gebouwde omgeving. Om concrete stappen te kunnen zetten is het belangrijk om de Transitievisie Warmte te vertalen naar een concreet uitvoeringsprogramma.

De warmtetransitie is een complexe en omvangrijke operatie met een regierol voor de gemeente. Dat wil zeggen dat de gemeente binnen een complex samenspel van technisch-economische mogelijkheden en sociaal-maatschappelijke belangen ervoor moet zorgen dat er beweging komt in de transitie en deze beweging coördineert. De gemeente staat daar niet alleen voor, sterker nog, de gemeente kan dit niet alleen oppakken. Er zijn verschillende stakeholders (inwoners en gebouweigenaren, woningcorporaties, netbeheerder, energiecoöperatie) nodig om de warmtetransitie tot een succes te maken.

Er zijn nog enkele aspecten die van invloed kunnen zijn op het al dan niet slagen van de doelstellingen.

- Energiearmoede. Waar energiearmoede tot voor kort ging over huishoudens die geen lening konden krijgen voor het doorvoeren van verduurzamingsmaatregelen, is er nu sprake van huishoudens die de energiefactuur niet kunnen betalen. De energiearmoede als gevolg van prijsstijgingen wordt vanuit rijkswege aangepakt. Als gemeentelijke organisatie moet de gemeente klaar staan om die maatregelen uit te voeren.

** Het VN Klimaatpanel IPCC concludeerde in 2022 dat een opwarming van maximaal 1,5 graad in 2030 (Klimaatakkoord van Parijs) uit zicht raakt als we niet snel aan de slag gaan om op korte termijn veel CO2 te besparen.*

*** Energievisie Echt-Susteren 2018-2022 en herijking 2022-2026, Transitievisie Warmte Echt-Susteren 2022.*

- Dat wil niet zeggen dat er geen aandacht meer moet zijn voor de energiearmoede van voor de prijsstijgingen. Juist nu is het moment om deze energiearmoede aan te pakken. De noodzaak om energie te besparen is meer dan duidelijk geworden. De hoge prijzen zorgen ervoor dat verduurzamingsmaatregelen een kortere terugverdientijd hebben. Het is van belang koppelkansen te zoeken en te benutten om energiebesparing voor ieder huishouden mogelijk te maken.
- Personeelstekorten en materiaaltekorten: de markt kent, naast prijsstijgingen, ook een groot tekort aan materialen en kwalitatief voldoende arbeidskrachten.
- Vanaf 2026 bestaat de verplichting om, bij het vervangen van de CV-ketel, deze te vervangen door een duurzaam alternatief, tenminste een hybride warmtepomp*.
- Robuuste infrastructuur: het voorkomen van netcongestie en een toekomstbestendige infrastructuur zijn belangrijke randvoorwaarden voor een succesvolle warmtetransitie.
- Met het Nationaal Isolatieprogramma komen er middelen beschikbaar vanuit het Rijk voor het isoleren van gebouwen. De invulling van de randvoorwaarden en financiering worden nog nader uitgewerkt door het Rijk, maar zijn essentieel voor een betaalbare transitie.
- Waterstof en groengas: een belangrijk toekomstperspectief voor de hybride warmtepomp is de vervanging van aardgas door een duurzaam alternatief. Dat is mogelijk in de vorm van waterstof of groengas. Op dit moment zijn beide opties nog niet geschikt om grootschalig en duurzaam in te zetten binnen de bebouwde omgeving, maar wellicht verandert dit in de toekomst.
- Batterijopslag: hoewel thuisbatterijen nog relatief duur zijn en er geen subsidie op verkrijgbaar is, zal hier naar verwachting op (korte) termijn ontwikkeling in komen. De thuisbatterij is namelijk een goede manier om overdag opgewekte energie ‘s avonds in te zetten, wanneer het bijvoorbeeld donker wordt en binnen de lichten aan gaan.

** Het kabinet kondigt vandaag [mei 2022] aan dat vanaf 2026 hybride warmtepompen de standaard worden voor het verwarmen van woningen. Dat betekent dat bij vervanging van de cv-installaties mensen moeten overstappen op een duurzamer alternatief. In veel gevallen is dit een hybride warmtepomp, maar ook alternatieven zoals de volledig elektrische warmtepomp of een aansluiting op een warmtenet zijn mogelijk.*[16]

3 Transitievisie Warmte Echt-Susteren

Transitievisie Warmte Echt-Susteren

In het Nationaal Klimaatakkoord is afgesproken dat alle Nederlandse gemeenten een Transitievisie Warmte opstellen. Gemeente Echt-Susteren heeft de Transitievisie Warmte (2022 - 2030) vastgesteld op 8 februari 2022. In deze visie heeft de gemeente aangegeven in 2050 geen aardgas meer te willen gebruiken in de gebouwde omgeving. Voor de middellange termijn heeft de gemeente de doelstelling om **20% aardgas te reduceren in 2030** (t.o.v. 713 TJ door woningen (temp. gecorrigeerd) in 2021).

In de Transitievisie Warmte Echt-Susteren is op pandniveau geanalyseerd wat naar verwachting het best duurzame alternatief voor aardgas zal zijn. Dit is gebaseerd op de variabelen bouwjaar, energielabel, warmtevraag, nationale kosten, bebouwingsdichtheid, pandeigenaar en investeringsmogelijkheden eigenaar. Geconcludeerd kan worden dat **individuele oplossingen** - en dan met name de **hybride warmtepomp** (warmtepomp in combinatie met cv-ketel) - veel potentie hebben in Echt-Susteren. Voor enkele kleine clusters met nieuwere woningen zoals In de Mehre in Susteren is de **volledig elektrische warmtepomp** realistisch. In de kernen Echt en Susteren is er potentie voor een warmtenet op hoge temperatuur, maar hier ontbreekt een geschikte bron. De gemeente heeft in 2020 een haalbaarheidsstudie uitgevoerd om Nieuwstadt aan te sluiten op het warmtenet van Het Groene Net (biomassacentrale Sittard-Geleen), maar deze businesscase bleek niet haalbaar. Het aanleggen van een warmtenet (collectieve oplossing) in de gemeente is op korte termijn dan ook niet realistisch.

Een aardgasreductie van 20% in 2030 zal ingevuld moeten worden door **een combinatie van energiebesparing, isolatie en (hybride) warmtepompen in combinatie met zonnepanelen.** Als regisseur van de transitie wil de gemeente inzetten op bewustwording, communicatie en participatie.

In de Transitievisie Warmte Echt-Susteren heeft de gemeente **vijf uitgangspunten** benoemd. Deze zijn de basis voor het samenstellen van het Uitvoeringsprogramma voor de periode tot 2030.

1. **20% aardgasreductie**: Echt-Susteren stelt zich als doel om voor 2030 20% aardgas te reduceren ten opzichte van 713 TJ door woningen (temp. gecorrigeerd) in 2021.
2. **Vrijheid**: Echt-Susteren wil tot 2030 niemand verplichten om van het aardgas af te gaan.
3. **Betaalbaarheid**: de investeringen moeten terugverdiend kunnen worden, via subsidies, terugverdientijd of anderszins. Energiearmoede moet zoveel mogelijk worden bestreden.
4. **Laaghangend fruit**: waar aardgasvrij nu al uitvoerbaar en betaalbaar is en op draagvlak kan rekenen, wil de gemeente nu al aan de slag.
5. **Communicatie**: de gemeente wil als regisseur van de warmtetransitie inzetten op bewustwording, communicatie en participatie.

Gelet op de snelle technische innovaties en alle mondiale ontwikkelingen, vraagt het Rijk om de Transitievisie Warmte iedere vijf jaar te actualiseren.

4 Transitievisie Warmte, uitvoeringsprogramma

Uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte

Om concrete stappen te kunnen zetten is het belangrijk om de Transitievisie Warmte Echt-Susteren 2022-2030, zoals beschreven in het vorige hoofdstuk, te vertalen naar een concreet uitvoeringsprogramma tot 2030.

In het Nationaal Klimaatakkoord wordt gesproken over de wijkgerichte aanpak voor de uitvoering. Het staat gemeenten echter vrij om het schaalniveau te kiezen waarop de Uitvoeringsprogramma betrekking heeft. Gemeente Echt-Susteren heeft op pandniveau in beeld wat naar verwachting het beste alternatief voor aardgas zal zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen **drie alternatieven** voor aardgas:

a. alleen isoleren,

b. geschikt voor hybride warmtepomp of

c. geschikt voor volledig elektrische warmtepomp

Nu de nationale overheid hybride warmtepompen verplicht vanaf 2026 (bij vervanging van de cv-installatie) wordt voor de panden die alleen geschikt leken voor isoleren nu ook een hybride warmtepomp geadviseerd.

Met de kennis op pandniveau, kunnen de projecten voor uitvoering worden onderverdeeld in **drie categorieën**:

1. Gemeentebrede projecten. Deze projecten zijn er voor alle inwoners in gemeente Echt-Susteren.
2. Gebiedsgerichte projecten. Deze projecten richten zich op een specifieke buurt of kern in de gemeente, of een afgebakend cluster gebouwen.
3. Doelgroepgerichte projecten. Die hebben een specifieke doelgroep, bijvoorbeeld: huurders, eigenaar-bewoners, inwoners met energiearmoede.

Dit hoofdstuk beschrijft achtereenvolgens de strategie en de rol van de gemeente, het proces, de programmalijnen en de projectenscope.

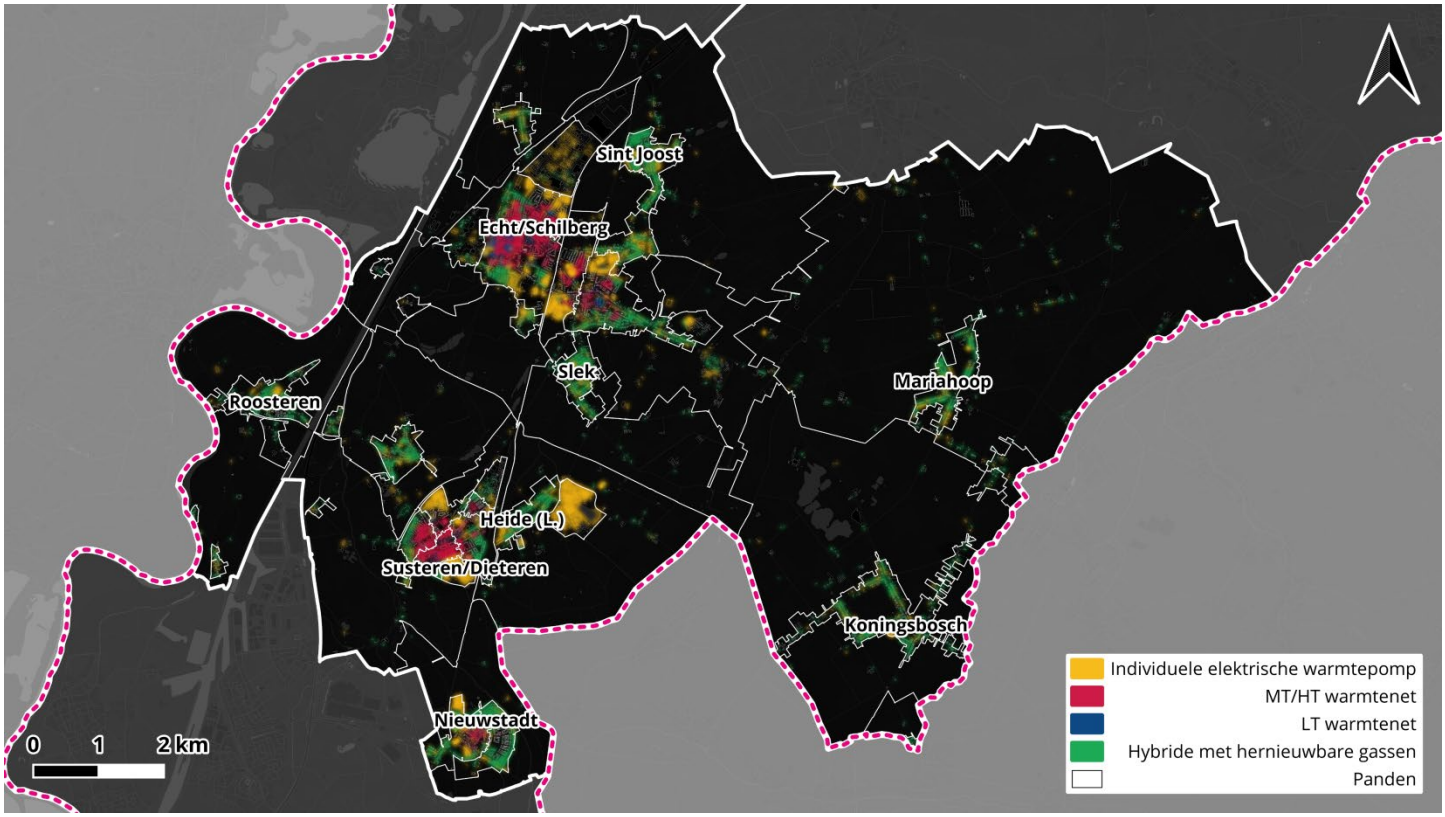

Figuur 2.1: Uitkomst onderzoek naar beste alternatief voor aardgas op pandniveau. Zie legenda rechtsonder. Uit de vastgestelde Transitievisie Warmte.

A. Strategie en rol gemeente

De gemeente neemt haar rol als regisseur van de warmtetransitie serieus en wil vooral inzetten op het **faciliteren en ontzorgen** van inwoners. Op die manier kan iedereen op **eigen tempo** een weloverwogen keuze maken, maar staat de gemeente wel klaar om te voorzien in **advies en ondersteuning.** Dit past ook goed bij de uitkomsten van de pandanalyse uit de Transitievisie Warmte, zoals te zien in *figuur 2.1*.

Dat betekent ook dat de inwoners van de kernen Echt en Susteren, waar enige potentie voor een warmtenet op tenminste middentemperatuur is, **voorlopig geen warmtenet** krijgen. Zij worden geadviseerd om in een **hybride warmtepomp** te investeren. Mocht er ooit toch een warmtenet komen, dan kunnen zij de gemiddelde afschrijving van een warmtepomp van circa 15 jaar in acht nemend, op termijn gewoon aansluiten. De rest van de woningvoorraad in de gemeente bestaat uit woningen die op een **volledig elektrische of hybride warmtepomp** over kunnen; voor een warmtenet op lage temperatuur is nauwelijks potentie.

Het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) onderscheidt vier regisseursrollen[1]: de afwachtende regisseur, procesregisseur, integrale regisseur en sturende regisseur. Echt-Susteren past de rol van sturende regisseur: *een gemeente die stuurt en een degelijk tempo belangrijk vindt*. Een dergelijke rol voor de gemeente is belangrijk om zicht te houden op de ambitie Echt-Susteren energieneutraal in 2040*. De doelstelling van het uitvoeringsprogramma zelf is om tenminste 20% aardgasreductie te realiseren in 2030**. De projecten in het uitvoeringsprogramma zullen aansluiten bij de gekozen rol en ambitie.

B. Proces

Dit uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen na een reeks interne bijeenkomsten (ambtenaren, portefeuillehouder en een extern adviesbureau). Hier is de basis voor het uitvoeringsprogramma gelegd. Vervolgens heeft afstemming en raadpleging plaatsgevonden tijdens een reeks stakeholderbijeenkomsten (Enexis, Energiecoöperatie, Woningcorporaties Nester en ZOwonen). Inwoners zijn geraadpleegd tijdens vijf bijeenkomsten: in Echt, Susteren, Nieuwstadt, Peij en Mariahoop. Velen van hen zijn bezig met verduurzamen en hebben behoefte aan ontzorging. Daar wil de gemeente in dit uitvoeringsprogramma dan ook op inzetten. De energiecoöperatie is bereid te helpen met de uitvoering. Hoe ze die rol willen oppakken is onderdeel van de uitwerking. De woningcorporaties en netbeheerder hechten waarde aan periodieke afstemming. De investeringen en vervangingsmomenten van netbeheerder hangen nauw samen met de (wijkgerichte) plannen die de gemeente maakt in de warmtetransitie. Tussen de gemeente en de woningcorporaties worden prestatieafspraken gemaakt over verduurzaming van hun huurwoningen. Het uitvoeringsplan wordt besproken met de Raadswerkgroep Duurzaamheid (afvaardiging van de gemeenteraad met één vertegenwoordiger per fractie) en met het college van Burgemeester en wethouders. Besluitvorming vindt plaats in de gemeenteraad.

** Het ECW heeft vier regisseursrollen uitgewerkt, aan de hand waarvan de gemeente kan kiezen hoe het de warmtetransitie aanpakt.*[7]

*** In twee eerdere beleidsstukken, de Transitievisie Warmte en de Energievisie, heeft Echt-Susteren uitgesproken om naar energieneutraliteit in 2040 en 20% aardgasreductie in 2030 te streven.*[8, 3]

C. Programmalijnen

Tijdens de interne bijeenkomsten is de **'klantreis'** gebruikt als leidraad om invulling te geven aan het uitvoeringsprogramma. Het idee van de klantreis is dat inwoners verschillende stappen doorlopen in de verduurzaming van hun woning*:

a. Oriëntatie

b. Advies

c. Offerte

d. Uitvoeren

e. Controle

f. Inspireren

Niet iedereen doorloopt de klantreis even snel, maar gemiddeld genomen duurt het doorlopen van de klantreis anderhalf jaar per maatregel. De klantreis is een nuttig instrument, omdat de gemeente met behulp hiervan het programma kan invullen vanuit het perspectief van de inwoner. De één vraagt zich af: "een warmtepomp, wat is dat nu eigenlijk?", terwijl een andere inwoner al geïsoleerd heeft en op het punt staat er een aan te schaffen. De gemeente moet in staat zijn om inwoners in verschillende fases van de klantreis een stap verder te helpen.

De gemeente geeft hier invulling aan door een programma op te zetten met projecten die de gehele klantreis dekken. Hiervoor worden projecten ondergebracht bij vijf verschillende **programmalijnen**:

1. Communicatie & bewustwording
2. Persoonlijk advies
3. Ontzorging
4. Faciliteren initiatieven
5. Overige projecten

Gezamenlijk gaan deze programmalijnen invulling geven aan een aardgasreductie van tenminste 20% in 2030 ten opzichte van 2021.

Hierna worden deze vijf lijnen één voor één beschreven.

De samenhang tussen de programmalijnen, klantreis en projecten is weergegeven in de Bijlage II 'Schema Uitvoeringsprogramma'.

** De klantreis is de verduurzamingstransitie (per maatregel) van een eigenaar-bewoner.*[9]

Programmalijn 1: Communicatie & bewustwording

Deze programmalijn bestaat uit projecten die helemaal aan het begin van de klantreis gepositioneerd zijn. In de eerste fase van de klantreis zijn mensen in de oriënterende fase, worden ze zich bewust van de mogelijkheden en krijgen ze interesse om zelf stappen te ondernemen. Voor meer informatie per project zie Bijlage I 'Projectenoverzicht'.

- *Gastlessen*

  De gemeente organiseert gastlessen op scholen. Deze zorgen voor bewustwording bij de jongere generatie en hun directe omgeving. Hiermee hoopt de gemeente verdere bewustwording aan te wakkeren en het draagvlak voor de energietransitie te vergroten. Ook kan kennis over de energietransitie helpen bij het personeelstekort waar de energietransitie in alle lagen mee kampt.

- *Duurzaamheidswedstrijd*

  Dit is een duurzaamheidswedstrijd op wijkniveau waarin inwoners vijf weken lang energie gaan besparen in huis met kleine maatregelen en gedrag aan de hand van praktische tips. Doel: inspireren energiebesparing. De gemeente heeft een Klimaatcompetitie georganiseerd in de wijken Cristina (Nieuwstadt) en In de Mehre (Susteren). Indien er onder inwoners behoefte is aan een nieuwe klimaatcompetitie in een wijk, dan wil de gemeente dit faciliteren.

- *Website, energiemarkt & duurzaamheidsfolder*

  De afgelopen jaren heeft de gemeente sterk ingezet op communicatie. Denk aan de energiemarkt in samenwerking met en georganiseerd door de energiecoöperatie, een actuele website, een duurzaamheidsfolder huis- aan huis en regelmatige communicatie – onder andere tijdens de bijeenkomsten in een vijftal kernen in juni en juli 2022 en de regelmatige artikelen in het 't Waekblaad en op social media.

- *Isolatie- en/of warmtepompcampagnes*

  Het blijft belangrijk om hier ook de komende jaren op in te blijven zetten. Anders is dat dit meer dan voorheen op projectbasis zal gebeuren – en dus in campagnevorm met een communicatiebureau om een bredere doelgroep te bereiken.

Programmalijn 2: Persoonlijk advies

De programmalijn ‘persoonlijk advies’ kent twee projecten die sinds 2022 operationeel zijn en te vinden zijn op www.echt-susteren.nl/duurzaamheid.

- *Aardgasvrijchecker Echt-Susteren*

  Dit is een online dashboard waar inwoners eenvoudig en snel kunnen vinden welk voorkeursalternatief voor aardgas er voor hun woning uit de Transitievisie Warmte is gekomen. Op basis van dit voorkeursalternatief worden inwoners doorverwezen in de klantreis. Deze doorverwijzing wordt verder uitgebouwd.

- *Online Energieloket Duurzaam Bouwloket*

  Duurzaam Bouwloket wordt door de gemeente Echt-Susteren ingezet om inwoners te helpen bij het maken van de juiste keuzes bij het verduurzamen van hun woning. Onafhankelijke adviseurs adviseren over hoe een woning comfortabel, energiezuinig, duurzaam en aardgasvrij verbouwd kan worden. Inwoners kunnen contact opnemen voor gratis en onafhankelijk advies.

Programmalijn 3: Ontzorging

- *Ontzorgingstraject eigenaar-bewoners*

In deze programmalijn wil de gemeente eigenaar-bewoners helpen woningen te verduurzamen door te ontzorgen. Voordat verduurzamingsmaatregelen worden doorgevoerd heeft een huishouden al veel stappen gemaakt. Van oriëntatie naar advies en van offerte naar uitvoering. Het ontzorgingstraject heeft betrekking op deze hele reis die een huishouden doorloopt. De zogenaamde klantreis. Tijdens de bewonersbijeenkomsten over de onderwerpen “Energietransitie en Transitievisie Warmte” is naar voren gekomen dat inwoners niet goed weten waar te beginnen en wie de betrouwbare partijen zijn. Op dit moment is er geen partij in de markt die de klantreis van A tot Z aanbiedt. We gaan als gemeente onderzoeken op welke manier de marktpartijen uit de planvorming en uitvoering ook invulling kunnen geven aan de andere fasen van de klantreis. Kunnen ze dit zelf? Werken ze bij voorkeur hierin samen met een (lokale) partij? Ook verkennen we welke rol we als gemeente kunnen spelen wanneer het gaat over risico’s en planning.

Uitgangspunt is dat het verdienmodel van de (verschillende) aanbieders van (onderdelen van) het ontzorgingstraject hierin wordt meegenomen. De gemeentelijke inbreng beperkt zich tot dekking van risico’s en het bieden van zekerheden. Het onderwerp energiearmoede is onderdeel van het ontzorgingstraject daar waar dit van toepassing is.

De markt kent naast prijsstijgingen ook een enorm tekort aan materialen en kwalitatief voldoende arbeidskrachten. Dit is iets waarmee de gemeente bij het inrichten van een ontzorgingstraject rekening moet houden. De markt is verzadigd qua werk. De zekerheid van een redelijk stabiel afzetgebied voor de komende jaren met een stabiele en financieel robuuste partij als een gemeente als “partner” is hierdoor minder cruciaal voor de markt. Marktverkenning gaat leren hoe de markt hierover denkt en welke kansen met elkaar worden gezien.

Ondanks dat de contouren van dit ontzorgingstraject nog moeten worden verkend en uitgewerkt, zal dit project met enige zekerheid de meeste capaciteit en middelen vragen.

Programmalijn 4: Faciliteren initiatieven

Inwoners met concrete wensen of initiatieven kunnen de gemeente benaderen. Hier staat de gemeente altijd voor open. In elk geval wil de gemeente – afhankelijk van het soort initiatief – een faciliterende rol nemen bij het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving. Hier lopen al twee concrete projecten voor, maar dit kunnen er altijd meer worden.

- *Duurzame huizenroute*

  Inwoners die al verduurzaamd hebben, kunnen hun woning aanmelden voor de Duurzame huizenroute. Andere inwoners, die juist op zoek zijn naar inspiratie, kunnen een kijkje gaan nemen. Dit is een nationaal initiatief waar de gemeente aan deelneemt. De Duurzame huizenroute vindt jaarlijks in het najaar plaats.

- *Enthousiaste inwoners met elkaar in contact brengen en faciliteren*

  De gemeente wil enthousiaste inwoners die kennis willen uitwisselen en stappen willen zetten in verduurzaming met elkaar in contact brengen en faciliteren waar dit nodig is.

Programmalijn 5: Overige projecten

De overige projecten passen niet in de klantreis, maar zijn wel belangrijk om de andere projecten mogelijk te maken en om te voldoen aan wettelijke verplichtingen.

- *Aanpak energiearmoede*

De gemeente wil ervoor zorgen dat Rijksmiddelen voor energiearmoede tijdig en goed weggezet kunnen worden bij de juiste doelgroepen. Met de in 2022 beschikbaar gestelde Rijksmiddelen, zet de gemeente een voucherregeling op voor energiebesparende maatregelen, witgoed en een optie energieadviseur. De looptijd is tot en met 31 december 2023.

- *Monitoren voortgang*

Voor elk van bovenstaande programmalijnen en daarbij horende projecten geldt dat monitoring belangrijk is om periodiek te kijken of het project nog proportioneel is, aansluit bij de gestelde ambitie en het juiste oplevert. Hiervoor wordt een project monitoring opgestart, wat inhoudt dat alle lopende projecten binnen het uitvoeringsprogramma warmte periodiek worden gemonitord. Ontwikkelingen gaan erg snel en het monitoringsproject moet ervoor waken dat de gemeente nog binnen actuele wet- en regelgeving handelt, reeds opgestarte projecten niet achterhaald zijn en dat het uitvoeringsprogramma warmte nog tegemoet komt aan behoeften van inwoners.

- *Transitievisie Warmte TVW 2.0 maken*

De gemeente is regisseur van de warmtetransitie en heeft in dit kader als taak om tenminste elke vijf jaar een actuele visie op te stellen. De gemeente start in 2025 met het opstellen van deze 2.0-versie, zodat die in 2026 kan worden vastgesteld door de gemeenteraad.

- *Kennis delen / samenwerken met: energiecoöperatie, de Regionale Energiestrategie (RES), woningcorporaties, bedrijven en Enexis*

Samenwerking en periodieke afstemming met verschillende stakeholders is essentieel om de warmtetransitie te laten slagen. Tussen de gemeente en de woningcorporaties Nester en ZOwonen zijn prestatieafspraken gemaakt over verduurzaming van de huurwoningen. Ook spelen de woningcorporaties een zeer grote rol bij het onderwerp energiearmoede. Daarnaast wil ZOwonen een klein warmtenet aanleggen in hun complex aan de Beatrixlaan in Susteren. De energiecoöperatie speelt een rol binnen de programmalijn ‘communicatie & bewustwording’. Verder zijn we als gemeente onderdeel van de Regionale Energiestrategie (RES) Noord- en Midden-Limburg. Met Enexis worden periodiek alle lopende en nieuwe duurzaamheidsontwikkelingen besproken. Voor de uitvoering van de verduurzaming van bedrijven heeft de gemeente de Stichting Groene Economie Limburg in de hand genomen (de zogenaamde Charter energietransitie MKB).

Tabel 4.1: Alle projecten in het uitvoeringsprogramma.

Programmalijn	Project
Communicatie & bewustwording	1. Gastlessen
	2. Duurzaamheidswedstrijd
	3. Website, energiemarkt, duurzaamheidsfolder
	4. Isolatie- en/of warmtepompcampagnes
Persoonlijk advies	5. Aardgasvrijchecker Echt-Susteren
	6. Duurzaam Bouwloket
Ontzorging	7. Ontzorgingstraject eigenaar-bewoners
Faciliteren initiatieven	8. Duurzame huizenroute
	9. Enthousiaste inwoners met elkaar in contact brengen en faciliteren
Overige projecten	10. Aanpak energiearmoede
	11. Monitoren voortgang
	12. TVW 2.0 maken
	13. Kennis delen / samenwerken met energiecoöperatie, de Regionale Energiestrategie (RES), woningcorporaties, bedrijven en Enexis

D. Scope projecten

Dit uitvoeringsprogramma is een uitwerking van de Transitievisie Warmte. Het hangt dan ook zeer samen met de TVW 2.0 (inmiddels het Warmteprogramma) die in 2025/2026 zal worden opgesteld. Daarom is het goed om alvast een doorkijk te schetsen. Wat moet er voor die tijd bereikt zijn? Zoals in Bijlage I beschreven is er voor elk project een inschatting gemaakt wat betreft doorlooptijd en benodigde middelen. Hier gaat dit hoofdstuk verder op in.

Planning uitvoering

In *tabel 4.2* zijn alle projecten op een rij gezet. Voor de meeste projecten geldt dat ze voor onbepaalde tijd doorlopen. Dat wil zeggen, in elk geval tot de Transitievisie Warmte 2.0, waarna ook het uitvoeringsprogramma weer wordt geëvalueerd. Een aantal projecten loopt ook eerder af: de verlenging van de Aardgasvrijchecker, het Duurzaam bouwloket en de Duurzame huizenroute is op (drie)jaarlijkse basis en bij elk moment zal worden bekeken of er verlengd wordt. Dat gaat in nauwe samenhang met het doorlopende project monitoren voortgang. Tot slot is ook de TVW 2.0 een tijdelijk project in 2025 en 2026.

Tabel 4.2: Planning van projecten in het uitvoeringsprogramma.

Project	Doorlooptijd	2022	2023	2024	2025	2026
1. Gastlessen	Op verzoek: doorlopend	x	x	x	x	x
2. Duurzaamheidswedstrijd	Op verzoek: doorlopend	x	x	x	x	x
3 & 4. Communicatie & bewustwording	Doorlopend	x	x	x	x	x
5. Aardgasvrijchecker	Minimaal t/m Q1 2024	x	x	x		
6. Duurzaam bouwloket	Drie jaar	x	x	x		
7. Ontzorgingstraject	Doorlopend	x	x	x	x	x
8. Duurzame huizenroute	Drie jaar	x	x	x		
9. Enthousiaste inwoners met elkaar in contact brengen en faciliteren	Doorlopend	x	x	x	x	x
10. Aanpak energiearmoede	T/m 31 dec. 2023 / doorlopend	x	x	x	x	x
11. Monitoren voortgang	Doorlopend	x	x	x	x	x
12. TVW 2.0 maken	2025/2026				x	x
13. Kennis delen en samenwerken met stakeholders	Doorlopend	x	x	x	x	x

Hoewel de andere projecten doorlopend zijn, is er wel sprake van verschillende fases. Zo geldt voor monitoren voortgang dat er eerst een monitoringstemplate en -methode wordt opgesteld, voordat de daadwerkelijke monitoring jaarlijks plaatsvindt. Zie Bijlage I voor meer informatie over de projecten.

Middelen

In *tabel 4.3* is de verwachte investering per project beschreven. Naast deze investering komt er nog een capaciteitsbeslag op de gemeentelijke organisatie bij. Belangrijk is dat deze verwachting in de praktijk anders kan uitvallen. Aan deze onzekerheid is invulling gegeven met een onder- en bovengrens voor budget. Voor een deel hangt het ook af van de intensiteit van elk project.

*Tabel 4.3: Verwachte investering voor de periode 2022 t/m 2026 qua budget. * exclusief ontzorgingstraject*

Project	Budget min. (€)	Budget max. (€)
1. Gastlessen	€ 10.000	€ 40.000
2. Duurzaamheidswedstrijd *(indien behoefte)*	€ 0	€ 100.000
3. Communicatie & bewustwording 4. Isolatie- en/of warmtepompcampagnes	€ 10.000	€ 50.000
5. Aardgasvrijchecker	€ 0	
6. Duurzaam bouwloket	€ 25.000	€ 50.000
7. Ontzorgingstraject*	Apart raadsvoorstel met verschillende scenario's	
8. Duurzame huizenroute	€ 5.000	€ 10.000
9. Enthousiaste inwoners met elkaar in contact brengen	€ 0	€ 30.000
10. Aanpak energiearmoede	€ 0	
11. Monitoren voortgang	€ 12.500	€ 25.000
12. TVW 2.0 maken	€ 35.000	€ 70.000
13. Kennis delen en samenwerken met stakeholders	€ 5.000	€ 10.000
Totaal	€ 102.500*	€ 385.000*

Tot slot is het zo dat dit programma vijf jaar vooruitkijkt. De voornaamste doelstelling is dat het uitvoeringsprogramma invulling geeft aan de in de Transitievisie Warmte beschreven doelen, afspraken en ambities. Het project monitoren voortgang ziet erop toe dat alle projecten volgens planning verlopen én proportioneel zijn aan de behaalde resultaten. Het voortijdig afbreken van projecten tot en met 2026 én het ten behoeve van de doelstelling uit de Transitievisie Warmte tussentijds opstarten van nieuwe projecten valt dus binnen de scope van het project monitoren voortgang.

5 Conclusie

Conclusie

Inwoners doorlopen verschillende stappen in de verduurzaming van hun woning. Dit is de zogenaamde klantreis van bewustwording tot uitvoering en hierna anderen inspireren. Om aan de slag te gaan met deze warmtetransitie zijn in dit Uitvoeringsprogramma de projecten beschreven, ondergebracht in vijf programmalijnen:

1. Communicatie & bewustwording
2. Persoonlijk advies
3. Ontzorging
4. Faciliteren initiatieven
5. Overige projecten

Gezamenlijk gaan deze programmalijnen invulling geven aan een aardgasreductie van tenminste 20% in 2030 ten opzichte van 2021. De projecten uit de eerste vier programmalijnen zijn projecten die inwoners gedurende één of enkele stappen in de klantreis ondersteunen. Gezamenlijk zorgen zij ervoor dat inwoners voor informatie en ondersteuning naargelang behoefte terecht kunnen bij de gemeente. De vijfde programmalijn zijn ondersteunende projecten. Een overzicht van de programmalijnen met de bijbehorende projecten staat in tabel 4.1 en de Bijlage I. De samenhang tussen de programmalijnen, projecten en de klantreis is weergegeven in Bijlage II.

Hoewel alle projecten een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van de uit de Transitievisie Warmte afkomstige ambitie, zijn er twee duidelijke hoofdthema's:

- Het ontzorgingstraject voor inwoners kan - afhankelijk van de precieze invulling - om een serieuze investering vragen, afhankelijk van de rol van de gemeente. Uit een variantenstudie zal moeten blijken hoe hoog de investeringskosten zullen zijn. Doelstelling van het ontzorgingstraject is erop gericht dat de eigenaar-bewoners zoveel mogelijk ontzorgd worden in de totale klantreis van verduurzaming. Door het financieringselement in het aanbod moet het ook helpen bij het tegengaan van energiearmoede.

- Het monitoren van de voortgang wordt een belangrijk project. De ontwikkelingen binnen de warmtetransitie gaan snel, het monitoringsproject moet zorgen voor goede anticipatie op de alsmaar veranderende context en daartoe bijsturen op projecten die niet meer passen bij de behoeften van inwoners, de actuele inzichten en/of wet- en regelgeving en de fase van de transitie. Denk hierbij aan factoren die in de inleiding werden genoemd, zoals de toenemende energiearmoede als gevolg van de wisselvallige gasprijzen, de verplichting om vanaf 2026 een kapotte cv-ketel tenminste door een hybride warmtepomp te vervangen en de tekorten op het gebied van personeel en materiaal. Door niet een programma statisch voor vier jaar vast te leggen, maar ruimte te laten voor bijsturing waar nodig, is de gemeente in staat om beter in te spelen op deze ontwikkelingen. Dat is – naast het sturen op de doelstelling 20% aardgasreductie in 2030 – een belangrijke functie van dit project.

Bronnen

1 https://nos.nl/collectie/13871/artikel/2419221-ipcc-gevolgen-klimaatverandering-steeds-erger-nu-razendsnel-aan-de-slag

2 https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/06/03/europese-unie-eu-zesde-sanctiepakket-tegen-rusland-nieuws

3 https://www.echt-susteren.nl/file/3889/download

4 https://www.rvo.nl/onderwerpen/aardgasvrij/transitievisie-warmte-en-wijkUitvoeringsprogramma

5 https://aardgasvrijewijken.nl/themas/regieenorganisatie/Uitvoeringsprogramma/wat+is+een+ Uitvoeringsprogramma/default.aspx

6 https://aardgasvrijewijken.nl/themas/regieenorganisatie/Uitvoeringsprogramma/wat+is+een+ Uitvoeringsprogramma/inhoudelijke+kenmerken-up/default.aspx

7 https://www.aardgasvrijewijken.nl/PageByID.aspx?sectionID=189379&contentPageID=1557265#:~:text=In%20het%20Klimaat%20akkoord%20staat,geven%20aan%20'de%20regierol'

8 https://www.echt-susteren.nl/file/2214/download

9 https://www.hieropgewekt.nl/uploads/inline/Infographic-Klantreis-Energiebesparing.pdf

10 https://www.echt-susteren.nl/file/4113/download

11 https://solarmagazine.nl/nieuws-zonne-energie/i27324/minister-de-jonge-presenteert-beleidsprogramma-versnelling-verduurzaming-gebouwde-omgeving

12 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/05/23/qena-hybride-warmtepomp-standaard-in-2026

13 https://www.echt-susteren.nl/scholen-echt-susteren

14 https://nijmegen.mijnwijkplan.nl/

15 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/12/14/gemeentebrief-middelen-aanpak-energiearmoede

16 https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/05/17/hybride-warmtepomp-de-nieuwe-standaard-vanaf-2026

Bijlagen

Bijlage I - Projectenoverzicht

1. Gastlessen

Projectnaam: Gastlessen

Looptijd: Doorlopend

Doel: Het inspireren, bewust maken en activeren van jongeren in de energietransitie.

Omschrijving:

De gemeente organiseert gastlessen op scholen. Deze zorgen voor bewustwording bij de jongere generatie. Dat helpt op termijn met het draagvlak voor de energietransitie en kan helpen bij het personeelstekort waar de energietransitie in alle lagen mee kampt.

Aanpak:

De gemeente organiseert jaarlijks gastlessen energiebesparing en biedt deze aan op alle basisscholen in de gemeente. Of de basisschool hiervan gebruik wil maken is aan de scholen zelf. Budget: 1x per jaar een gastles per school (3 uur met inzet eigen personeel).

Voor een gastles duurzaamheid in het middelbaar onderwijs wordt een extern bureau ingehuurd (Escaperoom duurzaamheid). Of de school hiervan gebruik maakt, beslist de school.

Doelgroep: Scholieren en jongeren

Stakeholders: Scholen in de gemeente; scholieren en jongeren

Middelen: € 2.500 tot € 10.000 per jaar

2. Duurzaamheidswedstrijd

Projectnaam: Duurzaamheidswedstrijd

Looptijd: Doorlopend op verzoek van buurt of wijk

Doel: Het inspireren, bewust maken en activeren van woningeigenaren door ze op een interactieve manier kennis te laten maken met kleine maatregelen om energie te besparen.

Omschrijving:

De Klimaatcompetitie is een duurzaamheidswedstrijd waarin inwoners aan de hand van praktische tips zoveel mogelijk gaan besparen met kleine maatregelen en gedrag. Degene die het meeste CO2 heeft bespaard wint een prijs. Doel: bewustwording, inspireren. Deze opzet kan in de toekomst opnieuw worden gebruikt, indien de behoefte er is bij de inwoners.

Aanpak:

De gemeente organiseert een Klimaatcompetitie of anderszins duurzaamheidswedstrijd, zodra de behoefte hiervoor blijkt onder de inwoners.

Doelgroep: Woningeigenaren

Stakeholders: Inwoners

Middelen: € 0 tot € 25.000 per jaar

3 & 4. Communicatie en bewustwording

Projectnaam:	Website, energiemarkt, duurzaamheidsfolder & isolatie- en/of warmtepompcampagnes
Looptijd:	Doorlopend
Doel:	Het betrekken van inwoners bij de lokale energietransitie middels communicatie-uitingen en -campagnes.

Omschrijving:

Het bijhouden van de website, organiseren van evenementen (zoals een energiemarkt), maken en verspreiden van folders en flyers, communiceren via sociale media en organiseren van bijeenkomsten kost allemaal tijd en zal doorlopend blijven gebeuren naast andere projecten en werkzaamheden.

Aanpak:

De gemeente sluit bij andere projecten aan door te voorzien in communicatie-uitingen, passend bij het project, de situatie en de doelgroep. Communicatie & bewustwording hangt daar als een paraplu overheen en is altijd belangrijk. In elk project wordt op elk relevant moment afgewogen of communicatie nodig is en zo ja op welke manier en met welke intensiteit. In samenwerking met communicatie-collega's en mogelijk ook een communicatiebureau wordt daar vervolgens invulling aan gegeven.

Doelgroep:	Alle inwoners
Stakeholders:	Eigenaar-bewoners, huurders, woningcorporaties, bedrijven, interne stakeholders, energiecoöperatie
Middelen:	€ 10.000 tot € 50.000 (afhankelijk van intensiteit – van pragmatisch meenemen in lopende projecten tot inhuur extern (communicatie)bureau)

5. Aardgasvrijchecker Echt-Susteren

Projectnaam: Aardgasvrijchecker Echt-Susteren

Looptijd: In elk geval tot en met 31 maart 2024

Doel: Het laagdrempelig informeren van eigenaar-bewoners over het waarschijnlijke voorkeursalternatief voor aardgas voor hun woning.

Omschrijving:

Echt-Susteren maakt al gebruik van de Aardgasvrijchecker. Dit is een online dashboard waar inwoners kunnen vinden welk voorkeursalternatief voor aardgas er voor hun woning uit de Transitievisie Warmte is gekomen. Omdat de gemeente (vooralsnog) niet inzet op een warmtenet, is dit vooral bedoeld om inwoners een eerste inschatting te geven op welk van de routes zij waarschijnlijk zouden moeten zitten: een elektrische warmtepomp (i.c.m. isoleren) of een hybride warmtepomp (i.c.m. isoleren).

Aanpak:

De gemeente is al aangesloten bij de Aardgasvrijchecker. Deze hoeft alleen geactualiseerd te worden zodra de actualiteit verandert of er nieuwe projecten als doorlinks moeten worden toegevoegd.

Doelgroep: Alle inwoners

Stakeholders: Eigenaar-bewoners

Middelen: € 0 (reeds afgeronde opdracht)

6. Online Energieloket

Projectnaam: Duurzaam bouwloket

Looptijd: 3-jaarlijks contract

Doel: Het informeren en ondersteunen van inwoners in hun duurzaamheidsreis.

Omschrijving:

De gemeente maakt gebruik van het Duurzaam Bouwloket als online energieloket. Inwoners krijgen hier ondersteuning bij verduurzamingsmaatregelen van advies tot offerte. Inwoners kunnen contact opnemen voor gratis en onafhankelijk advies. Ze bereiken het energieloket via de website van gemeente Echt-Susteren of via de Aardgasvrijchecker.

Aanpak:

De gemeente is al aangesloten bij het Duurzaam Bouwloket en evalueert periodiek of het nog aan de behoeften voldoet.

Doelgroep: Alle inwoners

Stakeholders: Eigenaar-bewoners

Middelen: € 25.000 tot € 50.000

7. Ontzorgingstraject

Projectnaam: Ontzorgingstraject

Looptijd: Doorlopend

Doel: Het ontzorgen van inwoners bij het nemen en uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen in eigen huis.

Omschrijving:

De gemeente wil eigenaar-bewoners helpen woningen te verduurzamen door te ontzorgen. Voordat verduurzamingsmaatregelen worden doorgevoerd heeft een huishouden al veel stappen gemaakt. Vanuit bewustwording naar oriënteren, naar concreet plan, naar haalbaarheid en uitvoering. Het ontzorgingstraject heeft betrekking op deze hele reis die een huishouden doorloopt. Op dit moment is er geen partij in de markt die de klantreis van A tot Z aanbiedt. De gemeente gaat onderzoeken op welke manier de marktpartijen uit de planvorming en uitvoering ook invulling kunnen geven aan de andere fasen van de klantreis. Kunnen ze dit zelf? Werken ze bij voorkeur hierin samen met een (lokale) partij? Ook verkennen we welke rol we als gemeente kunnen spelen wanneer het gaat over risico's en planning. Uitgangspunt is dat het verdienmodel van de (verschillende) aanbieders van (onderdelen van) het ontzorgingstraject hierin wordt meegenomen. De gemeentelijke inbreng beperkt zich tot dekking van risico's en het bieden van zekerheden. Het onderwerp energiearmoede is onderdeel van het ontzorgingstraject daar waar dit van toepassing is.

Aanpak:

Het ontzorgingstraject bestaat uit vier onderdelen, maar het idee is wel om die allemaal bij dezelfde partij onder te brengen: energiecoaches, een energierenovatieplan, samenwerken met (lokale) ondernemers en installateurs en opvolging van inwoners in de klantreis. De eerste stap om tot het ontzorgingstraject te komen is het vormen van uitgangspunten / keuzecriteria.

Doelgroep: Eigenaar-bewoners

Stakeholders: Eigenaar-bewoners, huurders, woningcorporaties, bedrijven, technici, ondernemers

Middelen: PM

8. Duurzame Huizenroute

Projectnaam: Duurzame huizenroute

Looptijd: 3-jaarlijks contract

Doel: Het onderling inspireren en motiveren tussen inwoners.

Omschrijving:

Inwoners die al verduurzaamd hebben, kunnen hun woning aanmelden voor de Duurzame huizenroute. Andere inwoners, die juist op zoek zijn naar inspiratie, kunnen een kijkje gaan nemen. Dit is een nationaal initiatief waar de gemeente aan deelneemt. De Duurzame huizenroute vindt jaarlijks in het najaar plaats.

Aanpak:

De gemeente is al aangesloten bij de Duurzame huizenroute en evalueert periodiek of het nog aan de behoeften voldoet.

Doelgroep: Eigenaar-bewoners

Stakeholders: Eigenaar-bewoners

Middelen: € 5.000 tot € 10.000

9. Inspireren en motiveren

Projectnaam: Enthousiaste inwoners met elkaar in contact brengen en faciliteren

Looptijd: Doorlopend

Doel: Het onderling inspireren en motiveren van inwoners.

Omschrijving: De gemeente wil enthousiaste inwoners die kennis willen uitwisselen en stappen willen zetten in verduurzaming met elkaar in contact brengen en faciliteren waar dit nodig is.

Aanpak:

De gemeente blijft alert op ontwikkelingen vanuit de samenleving en probeert enthousiaste inwoners altijd te helpen en met elkaar in contact te brengen. Wanneer er meerdere inwoners zich melden binnen één buurt, zal de gemeente een moment organiseren om hen met elkaar in contact te brengen. Als dit in meerdere buurten het geval is, start de gemeente een (online) platform op om deze mensen met elkaar in contact te brengen. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld Mijn Wijkplan[14]. Overigens is het wel goed om dit integraal te doen en verder te kijken dan alleen de energietransitie/duurzaamheid. De gemeente faciliteert inwoners wanneer zij op eigen initiatief de behoefte kenbaar maken.

Doelgroep: Alle inwoners

Stakeholders: Eigenaar-bewoners, huurders, maatschappelijke organisaties, bedrijven

Middelen: € 0 tot € 30.000 (afhankelijk van het wel/niet opstarten van een online platform)

10. Aanpak energiearmoede

Projectnaam: Aanpak energiearmoede

Looptijd: T/m 31 december 2023 ([15]) / doorlopend

Doel: Het ondersteunen van inwoners met (risico op) energiearmoede bij het verduurzamen van hun woning en het besparen van energie.

Omschrijving:

Onder andere met de in 2022 beschikbaar gestelde Rijksmiddelen, werkt de gemeente een aanpak uit om mensen met energiearmoede te helpen.

Aanpak:

Met de in 2022 beschikbaar gestelde Rijksmiddelen, zet de gemeente een voucherregeling op voor energiebesparende maatregelen, witgoed en een optie energieadviseur.

Doelgroep: Huishoudens met een laag inkomen en in woningen met een laag energielabel

Stakeholders: Eigenaar-bewoners, huurders, woningcorporaties, intern (sociaal domein)

Middelen: € 0 (dekking met Rijksmiddelen)

11. Monitoring voortgang

Projectnaam: Monitoren voortgang

Looptijd: Doorlopend

Doel: Het monitoren van de voortgang van alle projecten en de reële CO_2-besparing in het kader van de doelstelling 20% aardgasreductie in 2030, gemeten ten opzichte van de 713 TJ aardgas die door woningen werd verbruikt in 2021 (temp. gecorrigeerd).

Omschrijving:

Voor elk van de programmalijnen en daarbij horende projecten geldt dat monitoring belangrijk is om periodiek te kijken of het project nog levensvatbaar is, aansluit bij de gestelde ambitie en oplevert wat het zou moeten opleveren. Hiervoor wordt een project monitoring opgestart, wat inhoudt dat alle lopende projecten binnen het uitvoeringsprogramma warmte periodiek worden gemonitord.

Aanpak:

Er vindt periodieke monitoring plaats per project en voor de overkoepelende doelstelling. Dit gebeurt elk jaar. Alvorens de monitoring start, wordt er een monitoringstemplate en -methode gemaakt, die elk jaar zal worden ingezet.

Doelgroep: Intern

Stakeholders: Intern

Middelen: € 12.500 tot € 25.000 (ontwikkeling template en methode)

12. Herijking Transitievisie Warmte (2.0)

Projectnaam: TVW 2.0 maken

Looptijd: 2025-2026

Doel: Het opstellen van de eerste geactualiseerde Transitievisie Warmte (wettelijke verplichting).

Omschrijving:

De gemeente heeft als taak om tenminste elke vijf jaar een actualisatie van de Transitievisie Warmte te maken. Vlak na de ingang van 2027 moet de 2.0-versie dus gereed zijn. De gemeente start in 2025 met het opstellen van deze 2.0-versie, zodat die in 2026 kan worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Aanpak:

In 2025 start de gemeente met het opstellen van de TVW 2.0. Dit proces duurt in totaal maximaal tot eind 2026 inclusief vaststelling door de Raad.

Doelgroep: Intern

Stakeholders: Intern, eigenaar-bewoners, huurders, woningcorporaties, netbeheerder, bedrijven, maatschappelijke organisaties.

Middelen: € 35.000 tot € 70.000

13. Samenwerking stakeholders

Projectnaam:	Kennis delen / samenwerken met stakeholders
Looptijd:	Doorlopend
Doel:	Het periodiek samenwerken, kennis delen en afstemmen met diverse stakeholders

Omschrijving:

Er wordt al samengewerkt met verschillende stakeholders, ook bij het opstellen van de Transitievisie Warmte. Het blijft belangrijk om dit te doen. Zo spelen woningcorporaties een grote rol bij het onderwerp energiearmoede en speelt de energiecoöperatie een rol binnen de programmalijn 'communicatie & bewustwording'.

Aanpak:

Zorgen dat alle belangrijke stakeholders in kaart worden gebracht en vervolgens in een planning uiteen zetten hoe en hoe frequent er afstemming en kennisdeling plaatsvindt met alle partijen. Dat kan op één-op-één-basis gebeuren en/of door middel van regionale overlegstructuren.

Doelgroep:	Externe stakeholders
Stakeholders:	Woningcorporaties, netbeheerder, bedrijven, maatschappelijke organisaties, energiecoöperatie, Stichting Groene Economie Limburg, Regionale Energiestrategie (RES) Noord- en Midden-Limburg etc.
Middelen:	€ 5.000 tot € 10.000 (maken stakeholderanalyse en planning/aanpak)

Bijlage II - Schema Uitvoeringsprogramma

De samenhang tussen de vijf programmalijnen met diverse projecten binnen de klantreis is weergegeven in het schema Uitvoeringsprogramma op de volgende pagina.

Vastomlijnde projecten lopen reeds, die met stippellijnen nog niet.

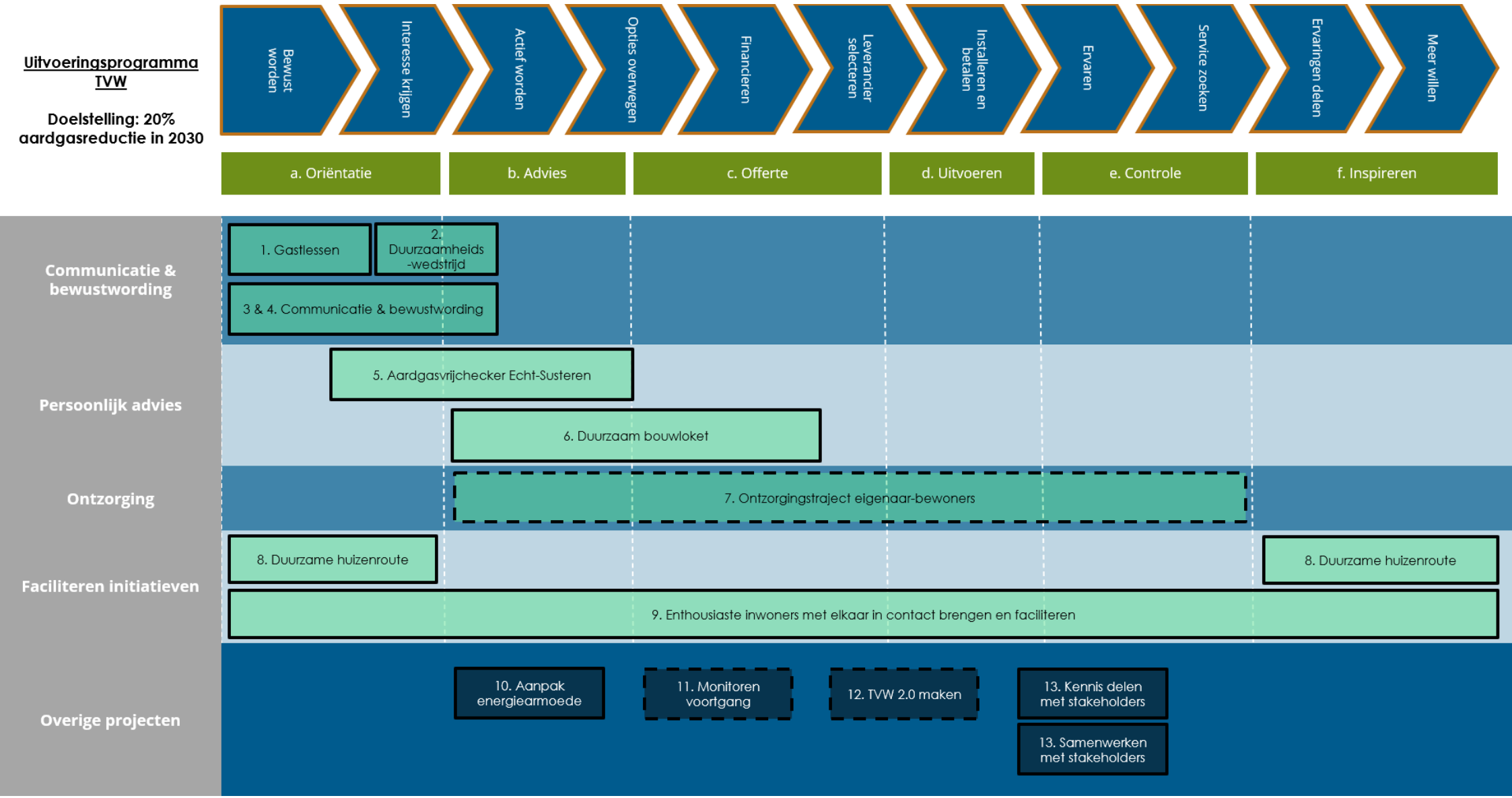
Uitvoeringsprogramma TVW
Doelstelling: 20% aardgasreductie in 2030
Bewust worden
Interesse krijgen
Actief worden
Opties overwegen
Financieren
Leverancier selecteren
Installeren en betalen
Ervaren
Service zoeken
Ervaringen delen
Meer willen
a. Oriëntatie
b. Advies
c. Offerte
d. Uitvoeren
e. Controle
f. Inspireren
Communicatie & bewustwording
1. Gastlessen
2. Duurzaamheids -wedstrijd
3 & 4. Communicatie & bewustwording
Persoonlijk advies
5. Aardgasvrijchecker Echt-Susteren
6. Duurzaam bouwloket
Ontzorging
7. Ontzorgingstraject eigenaar-bewoners
Faciliteren initiatieven
8. Duurzame huizenroute
8. Duurzame huizenroute
9. Enthousiaste inwoners met elkaar in contact brengen en faciliteren
Overige projecten
10. Aanpak energiearmoede
11. Monitoren voortgang
12. TVW 2.0 maken
13. Kennis delen met stakeholders
13. Samenwerken met stakeholders